

Magdalena Teleszewska

**POJĘCIA PRZESTĘPSTWA STALKINGU
(UPORCZYWEGO NĘKANIA)**

Celem badawczym prezentowanej publikacji jest przedstawienie zjawiska stalkingu, przestępstwa związanego z dynamicznym rozwojem elektronicznych technik komunikacji międzyludzkiej (tj. internet, sieć komórkowa).

Powszechny dostęp do internetu otwiera szerokie horyzonty na zdobycie oraz poszerzenie wiedzy, pozwala nam między innymi na odbywanie wirtualnych podróży po świecie. Wirtualny świat to również sposób na znalezienie nowych znajomych, przyjaciół. Jednakże stał się on także swoistą pułapką. Ludzie często zamieszczają swoje dane osobowe w celu udostępnienia informacji na temat np. prowadzonej działalności gospodarczej. Informacje takie rozpowszechniane są też na szeregu portalach społecznościowych i służą głównie podtrzymaniu kontaktów z bliskimi osobami. Świat cyberprzestrzeni to także większe możliwości dla sprawców wielu przestępstw. Niewątpliwie jednym z takich przestępstw stał się stalking. Znane są liczne przypadki, kiedy do osoby, która zamieściła swoje dane osobowe na portalu społecznościowym, pewnego dnia dzwoni telefon. Nie byłoby w tym nic dziwnego, gdyby telefon ten nie był głuchy. Sytuacja taka się powtarza coraz częściej i częściej, doprowadzając ofiarę niemalże do obłędu. Osoba pokrzywdzona, na granicy wytrzymałości psychicznej często nie wie, gdzie i u kogo może znaleźć pomoc. Ofiary do niedawna zostawione były same sobie. Niejednokrotnie w prawie dzieje się tak, że problemy związane z życiem codziennym zmuszają teoretyków prawa do wprowadzenia zmian w regulacjach prawnych. Tak było również w przypadku omawianego zagadnienia.

Problem uporczywego nękania został dostrzeżony w naukach psychologicznych w latach 90. XX wieku. W nauce psychologii z określeniem stalkingu wiązały się takie pojęcia, jak „przemoc emocjonalna”, „nękanie na tle emocjonalnym”, „uporczywe nękanie” oraz „prześladowanie na tle emocjonalnym”¹.

---

¹ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, Druki sejmowe, VI kadencja, Druk nr 3553 z dnia 27 października 2010 r., s. 2.

I. Dane liczbowe dotyczące skali zjawiska stalkingu

Z informacji A. Siemiaszki wynika, że w 2006 r. przeprowadzono jedyne polskie badania dotyczące zjawiska stalkingu. Badania te zostały dokonane na próbie 2000 osób. Z grupy tej aż 12% badanych zadeklarowało, że jest bądź było ofiarą uporczywego nękania. 88% respondentów przyznało, że zna bądź znało swego oprawcę. Natomiast aż 58% ofiar stalkingu potwierdziło, że sprawcą, napastnikiem był partner bądź partnerka. Jak wynika z badań dotyczących zjawiska stalkingu ofiarami najczęściej padają kobiety, ponieważ aż w 72%. Natomiast sprawcami uporczywego nękania w przeważającej większości są mężczyźni (82%). Do grupy szczególnego ryzyka stania się ofiarą uporczywego nękania należą osoby samotne, młode, a także studenci. Ofiarami stalkingu mogą paść także przedstawiciele niektórych grup zawodowych, którzy z racji wykonywanej profesji mają częsty kontakt z innymi ludźmi. Do tych grup zawodowych zalicza się: nauczycieli, lekarzy oraz prawników.

Na podstawie danych ankietowych określono także średni czas trwania prześladowania, nękania. Wynika z nich, że stalking trwa średnio półtora roku. Nękanie trwa zazwyczaj od kilku miesięcy do dwóch lat. Warto podkreślić, że skrajnie najdłuższy czas trwania prześladowania wynosił osiem lat².

W celu rozpoznania skali zjawiska stalkingu w Polsce Ministerstwo Sprawiedliwości w 2009 r. zainicjowało badania analityczne. Badanie zostało przeprowadzone na reprezentatywnej, losowej próbie 10 200 respondentów. Z grupy tej na pytanie, czy byłeś/eś ofiarą uporczywego nękania, aż 9,9% respondentów odpowiedziało twierdząco. Trudno natomiast określić schemat sposobu, w jaki szykanowano ofiary, ponieważ był on niezmiernie zróżnicowany. Nękanie polegało najczęściej na rozpowszechnianiu oszczerstw oraz plotek, na groźbach bądź szantażu, częstych głuchych telefonach, niechcianych listach, e-mailach lub SMS-ach, nawiązywaniu kontaktu za pomocą osób trzecich, niechcianym dotyku, niechcianym robieniu zdjęć, groźbach pod adresem najbliższych, niszczeniu rzeczy bądź też upublicznianiu wizerunku ofiary i innych. Z badania przeprowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości wynika, że ponad połowa pokrzywdzonych miała w związku z tym zdarzeniem problemy emocjonalne bądź inne problemy natury psychicznej. Wśród ankietowanych najczęściej wymieniane były: przygnębienie, utrata poczucia bezpieczeństwa, strach oraz złość i irytacja. Co trzecia ofiara obawiała się wyjścia z domu, co czwarta deklarowała objawy rozkojarzenia albo agresji. Pokrzywdzeni przyznawali się również do symptomów wskazujących na poważne zaburzenia sfery psychiki. Z ankiety tej

---

² A. Siemiaszko (red.), *Stalking w Polsce. Rozmiary – formy – skutki. Raport z badania nt. uporczywego nękania*, Archiwum Kryminologii, t. XXXII/2010, s. 47–48.

wynika, że co dziewiąta ofiara stalkingu miała myśli bądź próby samobójcze, co piąta – ataki paniki, natomiast co dziewiąta – urojenia oraz natręctwo myśli. U ofiar występował także szereg dolegliwości fizycznych. Z omawianych badań wynika, że połowa respondentów zmuszona była do skorzystania z pomocy lekarskiej. Przepęstwo stalkingu przyczyniło się również do pogorszenia sfery ekonomicznej oraz gospodarczej niektórych ofiar, ponieważ co szósty pokrzywdzony przyznał, iż w wyniku uporczywego nękania utracił bądź zmienił pracę. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że co dziewiąta ofiara stalkingu zmuszona została w wyniku działań swego oprawcy do zmiany miejsca zamieszkania. Połowa pokrzywdzonych stwierdziła, że konsekwencją było unikanie pewnych miejsc, ludzi lub sytuacji, natomiast ponad 40% ofiar stalkingu wskazało na pogorszenie się ich funkcjonowania w życiu zawodowym bądź rodzinnym³.

Ofiary uporczywego nękania zwracały się o pomoc do różnych ludzi bądź instytucji, między innymi do rodziny, przyjaciół, lekarzy, psychologów, prawników, ale również do organów ścigania. Z badań przeprowadzonych przez A. Siemiaszkę wynika, że zaledwie 19% poszkodowanych na skutek nękania zgłosiło swój problem do organów ścigania. Jednakże niepokojący okazał się fakt, że na pytanie, co zostało zrobione w ich sprawie, większość respondentów odpowiedziało, że została przyjęta od nich informacja. Natomiast w co piątym przypadku informacja o uporczywym nękanii nie została w ogóle przyjęta. Ograny ścigania próbowały przekonać ofiarę, że nie warto zgłaszać takiej sprawy⁴.

Powyższe czynniki zdaniem A. Sakowicza wpłynęły na podjęcie prac legislacyjnych w zakresie stworzenia nowego typu czynu zabronionego. Przedmiotem ochrony omawianego przepisu będzie przede wszystkim wolność człowieka⁵.

Ten nowy typ czynu zabronionego wprowadziła ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, która weszła w życie 6 czerwca 2011 r.⁶ Głównym celem tego przepisu jest ochrona prawa człowieka do życia bez poczucia strachu, ale również prawo do prywatności, a także gwarancja decydowania o swoim życiu. Jak podkreśla M. Jachimowicz, przez przedmiot ochrony prawnokarnej należy rozumieć wolność człowieka w sensie psychicznym, to znaczy wolność od strachu, obawy. Strach ofiary wywiera duży wpływ na sądy

---

³ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy..., s. 2.

⁴ A. Siemiaszko (red.), *op. cit.*, s. 67.

⁵ A. Sakowicz, *Opinia prawna o zmianie ustawy – Kodeks karny* (druk nr 3553) z dnia 1 grudnia 2010 r.

⁶ Ustawa z dnia 25 lutego 2011r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz.U. 2011, nr 72, poz. 381).

oraz postanowienia człowieka. Wreszcie strach ogranicza zakres przeżyć psychicznych ofiary stalkingu, co znaczy, że uwaga osoby przeżywającej strach w głównej mierze skoncentrowana jest wyłącznie na tym, czego się boi⁷.

II. Próba zdefiniowania stalkingu

Według J. Skarżyńskiej-Sernaglii nie ma jednolitej definicji stalkingu. Natomiast definicje przyjęte w innych państwach różnią się. W związku z powyższym autorka zaproponowała swoją wersję zdefiniowania tego zjawiska. Stalking – to uporczywe, powtarzające się nękanie poprzez użycie rozmaitych form mających na celu naruszenie wolności osobistej, a także prywatności drugiej osoby. Nękanie ma wywołać u prześladowanego skrępowanie, niepokój, dyskomfort psychiczny oraz fizyczny, jak również szereg dolegliwości zdrowotnych – psychicznych i fizycznych, trudności w kontaktach interpersonalnych i uzasadnione obawy o własne bezpieczeństwo. Przepięstwo stalkingu stanowią zachowania, takie jak: natrętne wirtualne bądź fizyczne kontaktowanie się z osobą, która sobie tego kontaktu nie życzy. Ponadto do zachowań takich należą: komunikowanie się z osobą wbrew jej woli poprzez uporczywe nękanie telefonami, zadzwończenie mailami bądź wiadomościami SMS, śledzenie, nachodzenie w miejscu zamieszkania lub w pracy, podglądanie, groźby, obserwowanie, uciążliwe i niemile widziane wręczanie bądź wysyłanie podarunków lub kwiatów, zachowania agresywne, niszczenie mienia i rozmaite formy działania na szkodę osoby, która w tym kontekście staje się ofiarą⁸.

Przez nękanie zdaniem T. Bojarskiego rozumieć należy zachowanie, które polega na ustawicznym dręczeniu, dokuczaniu komuś, trapieniu, a także niepokojeniu innej osoby, niedawanie jej spokoju. Przez uporczywe zachowanie sprawcy należy rozumieć zachowanie nacechowane wyraźną intencją, powtarzające się, nieustanne oraz długotrwałe. Nie jest natomiast możliwe stworzenie katalogu zachowań, które mogą być uznane za przejaw stalkingu. Zadanie takie według T. Bojarskiego będzie miała przed sobą praktyka w oparciu o analizę konkretnych stanów faktycznych. W związku z powyższym nie ulega wątpliwości, że aby mówić o uporczywym nękaniu, musi dojść do zachowań powtarzalnych, uciążliwych dla pokrzywdzonego w znacznym stopniu, odbieranych przez niego jako zachowania wysoce nieprzyjemne, a także wzbudzające obawę bądź też naruszające w istotnym stopniu jego prywatność⁹. Zjawisko stalkingu zda-

⁷ M. Jachimowicz, *Przepięstwo stalkingu w świetle noweli do Kodeksu karnego*, <http://www.npw.gov.pl/491-tematy.htm>, s. 3.

⁸ J. Skarżyńska-Sernaglia, *Stalking w Polsce – występowanie i charakterystyka zjawiska*, <http://www.psychologia.net.pl/arttykul.php?level=415> [01.10.2013 r.].

⁹ T. Bojarski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 459–461.

niem D. Woźniakowskiej-Fajst zaliczane jest do przemocy emocjonalnej. Według autorki poprzez pojęcie „stalkingu” należy rozumieć każdą ingerencję w psychikę innej osoby. Ingerencja ta godzi w emocje pokrzywdzonego, wywołując jednocześnie negatywne dla niego skutki – zarówno jednorazowe, jak i długotrwałe; które mogą się ujawnić od razu bądź w odstępie czasowym. Należy podkreślić, iż przemoc emocjonalna nigdy nie ma jednorazowego charakteru. Autorka enumeratywnie wymieniła zachowania, które ściśle wiążą się ze zjawiskiem stalkingu. Należą do nich: głucho telefony, wydzwanianie (szczególnie w porach nocnych), przebywanie w okolicach domu ofiary, stanie pod dzwiami, domem, pracą ofiary, wypytywanie o ofiarę w jej otoczeniu, wysyłanie e-maili, SMS-ów, listów, prezentów, składanie w czyimś imieniu zamówień, np. pocztowych, wystawianie pod domem, pozostawianie wiadomości na poczcie głosowej, pod drzwiami, śledzenie, kontrolowanie, rozsyłanie plotek, fałszywych informacji, włamanie do domu lub samochodu ofiary, kradzież rzeczy, które należą do ofiary, nękanie rodziny, a także przyjaciół ofiary. W skrajnych wypadkach sprawca stalkingu dopuścić się może napaści, a także pobicia rodziny bądź przyjaciół ofiary¹⁰. Z badań przeprowadzonych przez A. Siemiaszkę wynika, że ofiary doświadczały różnorodnych zachowań uporczywego nękania. Większość z nich została już wymieniona przez D. Woźniakowską-Fajst, jednakże badania przeprowadzone przez A. Siemiaszkę powiększyły krąg działań przestępczych, którym padły ofiary stalkingu. Doszły zachowania sprawcy, takie jak: groźenie oraz szantażowanie pokrzywdzonego, niszczenie rzeczy pokrzywdzonego, dręczenie zwierzęcia pokrzywdzonego, zamieszczanie zdjęć i komentarzy w internecie bądź miejscu publicznym, a nawet gwałt bądź jego próba. Z badań tych wynika również, że zarówno kobiety, jak i mężczyźni nękani są na podobne sposoby¹¹.

Stalking zdaniem B. Hołysty polega na celowym, złośliwym, a także wielokrotnym molestowaniu i prześladowaniu innej osoby, zagrażając jej bezpieczeństwu¹². Podobną definicję buduje M. Jachimowicz, podkreślając, że niezbędnym warunkiem, aby uznać nękanie za wypełnienie ustawowych znamion art. 190a §1 k.k. jest to, aby nękanie to było uporczywe. Autor w dalszej części doprecyzowuje, że uporczywy to: niestanny, uciążliwy, natrętny, natarczywy, długo się utrzymujący, niustępliwy, charakteryzujący się chęcią postawienia na swoim,

---

¹⁰ D. Woźniakowska-Fajst, *Prawne możliwości walki ze zjawiskiem stalkingu. Analiza regulacji prawnych w ustawodawstwie państw obcych oraz opinia o wprowadzeniu do polskiego porządku prawnego przepisów kryminalizujących to zjawisko*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2009, s. 4, <http://www.iws.org.pl/pliki/files/Prawne%20mo%20C5%BCliwo%20C5%9B%20zjawisko%20stalkingu%20IWS%20po%20korekcje%202%20D%20Wo%20C5%BA%20niakowska.pdf> [1.10.2013].

¹¹ A. Siemiaszko (red.), *op. cit.*, s. 52.

¹² B. Hołyst, *Psychologia kryminalistyczna*, Warszawa 2004, s. 241.

niezależnie z jakich pobudek. W związku z powyższym z uporczywością mamy do czynienia wówczas, gdy dochodzi do sytuacji powtarzającego się nękania, zabarwionego ujemnie z uwagi na złą wolę sprawcy. Uporczywość jest połączeniem dwóch elementów. Jeden z nich charakteryzuje postępowanie sprawcy od strony podmiotowej. Polega zaś na szczególnym nastawieniu psychicznym ujawniającym się chęcią postawienia na swoim, nieustępliwością obojętnie z jakich pobudek. Natomiast drugi element (obiektywny) polega na trwaniu takiego stanu przez pewien, dłuższy, bliżej nieokreślony czas¹³.

III. Charakterystyka ofiar stalkingu

Można wyodrębnić, według M. Budyn-Kulik, dwie podstawowe grupy sytuacji typowych dla zjawiska stalkingu. Pierwsza to nękanie osób najbliższych, rodziny, partnerów. Wówczas zjawisko to wpisuje się w nurt szeroko rozumianej przemocy domowej i/lub partnerskiej. Do częstych sytuacji dochodzi w momencie, gdy partner lub partnerka opuszcza sprawcę przemocy domowej. Sprawca stalkingu nie poddaje się i nachodzi swoją ofiarę w celu zmuszenia jej do powrotu bądź po prostu dla zemsty. Należy w tym momencie wspomnieć, że poczyniono pewne próby ochrony pokrzywdzonych przemocą domową poprzez wprowadzenie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz przez wprowadzenie nowych rozwiązań do Kodeksu karnego i Kodeksu postępowania karnego (w postaci środków zapobiegawczych, środków karnych – zakaz zbliżania się oraz nakaz opuszczenia lokalu). Zdaniem M. Budyn-Kulik przed wejściem w życie przepisu art. 190a k.k. na płaszczyźnie ustawodawczej istniały skuteczne rozwiązania umożliwiające ukaranie sprawcy, a także ochronę pokrzywdzonego. Natomiast płaszczyzna stosowania prawa stanowiła zupełnie inne zagadnienie. Należy pamiętać, że nie bez wpływu na praktykę wymiaru sprawiedliwości w tej mierze była postawa samych pokrzywdzonych.

Drugą grupę stalkingu stanowią działania polegające na nagabywaniu osób obcych, zwykle sławnych lub/i znanych – gwiazd sceny, estrady itp. Jako przykłady słynnych ofiar uporczywego nękania należy podać: muzyka Johna Lennoona, aktorek Rebeki Schäffer, Jodie Foster czy miss Polski Agnieszki Kolarczyk¹⁴.

Istotnym czynnikiem stalkingu, zdaniem B. Hołysta, jest to, że sprawca uporczywego nękania szuka kontaktu z ofiarą wbrew jej woli, czyni to z bardzo dużą intensywnością¹⁵. Szczególną uwagę należy zwrócić na problematykę,

---

¹³ M. Jachimowicz, *op. cit.*, s. 44 – 45.

¹⁴ M. Budyn-Kulik, *Komentarz do zmiany art.190(a) Kodeksu karnego wprowadzonej przez Dz.U. z 2011 r., nr 72 poz. 381*, LEX.

¹⁵ B. Hołyst, *Psychologia kryminalistyczna*, LexisNexis, Warszawa 2009, s. 733.

z jakimi borykali się pokrzywdzeni w wyniku działań uporczywego nękania. Z badań przeprowadzonych przez A. Siemiaszkę wynika, że ponad połowa ofiar stalkingu miała problemy emocjonalne bądź inne natury psychicznej. Pokrzywdzeni wymieniali najczęściej takie odczucia, jak: przygnębienie, depresja, utrata poczucia bezpieczeństwa, strach, ale również złość i irytacja. Ofiary stalkingu ponadto obawiały się wyjścia z domu, deklarowały objawy agresji bądź rozkojarzenia. Co dziewiąta ofiara uporczywego nękania miała myśli bądź próby samobójcze, ataki paniki, natręctwo myśli oraz urojenia. Pokrzywdzeni na skutek stalkingu informowali także o licznych dolegliwościach fizycznych w postaci: bólu głowy, serca, żołądka, bezsenności, zaburzenia snu, objawów zmęczenia, osłabienia oraz zaburzenia łaknienia (zwiększenie bądź utrata apetytu). Natomiast jedna piąta ofiar stalkingu zadeklarowała negatywne jego skutki w postaci innych objawów psychosomatycznych, jak: nudności, biegunki oraz wymioty¹⁶.

Zatem, aby zaistniało przestępstwo uporczywego nękania, konieczny jest skutek w postaci wzbudzenia w wyobraźni pokrzywdzonego poczucia zagrożenia, które to zagrożenie oceniane jest w sposób zobiiektywizowany. W związku z powyższym przesłanką odpowiedzialności sprawcy czynu uporczywego nękania będzie wyłącznie poczucie zagrożenia, które powstałoby w takich okolicznościach u racjonalnie myślącego człowieka. Natomiast taka reakcja byłaby naturalna w tych okolicznościach. Należy w tym miejscu dookreślić pojęcie zagrożenia. W rozumieniu przepisu art. 190a k.k. przez zagrożenie należy rozumieć obiektywnie oceniane odczucie pokrzywdzonego z powodu braku bezpieczeństwa, które wynika z wielokrotnych zachowań podejmowanych przez osobę nękającą¹⁷.

IV. Konsekwencje prawne przestępstwa stalkingu

Przestępstwo stalkingu zagrożone jest karą pozbawienia wolności do lat 3. Jednakże warto zaznaczyć, że w trakcie prac nad ustawą sugerowano, że sankcja za to przestępstwo powinna zostać określona alternatywnie – karą grzywny, karą ograniczenia wolności oraz karą pozbawienia wolności do 2 lat. Zdaniem projektodawców taka sankcja wówczas współgrałaby z sankcją przewidzianą przez ustawodawcę za popełnienie przestępstwa groźby z art. 190 k.k.¹⁸.

Warto również zaznaczyć, że w przepisie 190a § 3 k.k. określony został typ kwalifikowany przestępstwa uporczywego nękania. Jeśli w wyniku popełnienia czynu określonego w art. 190a § 1 lub 2 k.k. w konsekwencji pokrzywdzony

¹⁶ A. Siemiaszko (red.), *op. cit.*, s. 54–56.

¹⁷ M. Jachimowicz, *op. cit.*, s. 46.

¹⁸ M. Budyn-Kulik, *op. cit.*

targnie się na własne życie, wówczas sprawca będzie podlegał karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Należy także podkreślić, iż przestępstwa z art. 190a § 1 k.k., a także z art. 190a § 2 k.k. są ścigane na wniosek pokrzywdzonego, natomiast typ kwalifikowany (uregulowany w art. 190a § 3 k.k.) jest przestępstwem ściganym z urzędu. Zróżnicowanie takie trzeba uznać za zasadne, ponieważ dobro zagrożone w typie kwalifikowanym posiada zdecydowanie większą wartość niż dobra chronione przepisami art. 190a § 1 oraz 2. Zapis ten jest także wyrazem konsekwencji ustawodawcy, ponieważ inne typy przestępstw, w przypadku których dochodzi do targnięcia się osoby pokrzywdzonej na własne życie, także ścigane są z urzędu¹⁹.

W art. 190a § 3 k.k. ujęto typ kwalifikowany przez następstwo przestępstwa uporczywego nękania, polegające na spowodowaniu tymi czynnikami skutku w postaci targnięcia się pokrzywdzonego na własne życie. Istotą tego typu jest doprowadzenie pokrzywdzonego do targnięcia się na własne życie, a w związku z powyższym dla ponoszenia odpowiedzialności karnej przez sprawcę obojętny jest wynik tego zamachu. Zatem sprawca uporczywego nękania będzie odpowiadał zarówno wtedy, kiedy samobójstwo zostało dokonane, jak i wówczas, gdy pokrzywdzony tylko będzie usiłował je popełnić. Między zachowaniem sprawcy a nastąpieniem wskazanego skutku musi zachodzić związek przyczynowy. Do jego zaistnienia konieczne jest stwierdzenie, że jedno z opisanych w art. 190a § 1 lub 2 k.k. przestępstw było zasadniczą przyczyną targnięcia się na życie pokrzywdzonego²⁰.

Zatem w pełni zasadne jest wprowadzenie uregulowania przestępstwa uporczywego nękania w polskim prawie karnym. Do tej pory ofiary czuły lęk o siebie i bliskich. Brak pomocy służb, które z racji swojej działalności powinny ją nieść, przyczynił się także do tego, że ofiary uporczywego nękania czuły bezsilność. Działanie sprawcy uporczywego nękania, a także brak reakcji ze strony policji doprowadzały ofiary do licznych zaburzeń w sferze zarówno emocjonalnej, jak i psychicznej.

Streszczenie

Niniejszy artykuł przedstawia, w jaki sposób kwestia uporczywego nękania została rozwiązana w polskim prawie karnym. Zaprezentowany został katalog działań, jakich dopuścił się sprawca uporczywego nękania względem swoich ofiar. Ukazano także wpływ tego działania na życie ofiary (zarówno w sferze emocjonalnej, jak i psychicznej). W artykule poruszona została również kwestia odpowiedzialności karnej sprawcy nekającego uporczywie swoją ofiarę.

Słowa kluczowe: stalking, uporczywe nękanie, przestępstwo

¹⁹ M. Mozgawa, *Komentarz do art. 190(a) Kodeksu karnego*, LEX.

²⁰ A. Grześkowiak, K. Wiąka (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 860.

NOTIONS OF CRIMES STALKING (PERSISTENT PLAGUING)

Summary

This article illustrates how the issue of persistent harassment has been terminated in the Polish criminal law. The directory was presented, which the offender has committed persistent harassment in relation to their victims. Were also shown the consequences of this action on the lives of victims (both in the realm of emotional and mental). The article was also presented the issue of criminal liability of the perpetrator, which roiled persistently their prey.

Key words: stalking, persistent plaguing, crime